

Reka Bentuk Aktiviti Pengajaran Berasaskan Sumber Alam Semula Jadi bagi Kanak-Kanak Orang Asli: Konsensus Pakar

Nurrul Huwaina Ridzuan Lotfi¹ & Mohd Nazri Abdul Rahman¹

¹Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya

ARTICLE INFO

Article history:

Received 24 June 2021

Accepted 09 August 2021

Published 30 November 2021

Keywords:

Orang Asli

Pendidikan Orang Asli

Sumber Alam semula jadi

Kecerdasan

Kanak-kanak Peribumi

* Corresponding author. E-mail address:
mohdnazri_ar@um.edu.my

ABSTRACT

Pendidikan anak-anak Orang Asli perlu di beri perhatian bagi memberi mereka peluang pendidikan yang berkualiti dalam membentuk anak-anak yang kompeten serta dalam memastikan kesaksamaan pendidikan. Kajian ini bertujuan untuk mendapatkan konsensus pakar dalam mereka bentuk aktiviti pengajaran yang bersesuaian berasaskan sumber alam semulajadi bagi kanak-kanak Orang Asli. Kajian ini mengaplikasikan pendekatan Fuzzy Delphi. Seramai 25 pakar yang melibatkan guru Orang Asli, pensyarah yang mahir dalam kajian Orang Asli dan pendidikan awal kanak-kanak, guru pendidikan awal kanak-kanak (Nature School), pakar kurikulum dan Orang Asli dipilih bagi mendapatkan kesepakatan pakar. Dapatan hasil kajian menunjukkan bahawa aktiviti -aktiviti pengajaran yang sesuai dilaksanakan yang berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak Orang Asli adalah dengan melakukan aktiviti luar/amali, memperbanyakkan aktiviti berpusatkan pelajar yang melibatkan mereka dalam perbincangan serta berkongsi maklum balas dan cadangan. Implikasi kajian ini menunjukkan bahawa aktiviti pengajaran berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak Orang Asli dapat dilaksanakan oleh guru bersesuaian dengan konteks pembelajaran murid. Impaknya, secara tidak langsung aktiviti ini berupaya meningkatkan kecerdasan kanak-kanak Orang Asli.

PENGENALAN

Sistem pendidikan di Malaysia telah mengalami pelbagai perubahan untuk memastikan sistem pendidikan dapat mencapai pendidikan yang berkualiti. Pendidikan adalah faktor utama dalam membentuk masa depan dan mempengaruhi perkembangan diri peribadi. Matlamat pendidikan nasional adalah untuk memberikan perkhidmatan pendidikan yang berkualiti kepada semua warganegara Malaysia tanpa mengira budaya sosial, kelas sosial, bangsa, adat atau gaya hidup mereka (KPM, 2017). Oleh itu, pendidikan anak-anak orang asli juga telah menjadi agenda nasional yang selaras dengan UNESCO (2010), yang memberi tumpuan kepada pendidikan lestari, kepelbagaian budaya dan pemuliharaan biodiversiti dalam sistem pendidikan. Ini secara tidak langsung menyedari bahawa pengetahuan tradisional dan hak harta intelek orang asli adalah sumber pengetahuan yang perlu dipertahankan di bawah latar belakang pendidikan semasa (JAKOA, 2011). Perkembangan pendidikan orang asli bukan lagi isu baru yang patut dibincangkan. Tanggungjawab untuk meningkatkan kualiti pengajaran dan pembelajaran memerlukan kaedah yang lebih baru dan lebih praktikal untuk menarik minat pelajar. Menurut T. Vanitha Thanabalan et al. (2015), kemahiran dan pengetahuan guru dalam kaedah pembelajaran inovatif dan kreatif dapat memastikan bahawa pemindahan pengetahuan lebih berkesan, mehiburkan dan menarik yang seterusnya dapat merangsang minat belar murid-murid. Ainol Hamidah dan Saemah (2018) telah menjelaskan proses pembelajaran berkualiti tinggi ini dalam penyelidikan mereka, adalah menunjukkan bahawa proses pembelajaran berkualiti tinggi yang berkaitan dengan keperluan pelajar dan persekitaran kehidupan sebenar mereka dapat memberi pelajar pengalaman yang bermakna, positif serta menyeronokkan.

Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (2013-2025) juga menekankan aspek transformasi kurikulum, iaitu sektor pendidikan perlu menyerap beberapa kaedah baru (Kementerian Pendidikan Malaysia, 2012b). Pembaharuan kurikulum yang disarankan adalah untuk meningkatkan kualiti pengajaran di Malaysia, yang setanding dengan negara maju (Kementerian Pendidikan Malaysia, 2012a). Proses dalam meningkatkan taraf pendidikan ini perlu dilaksanakan secara menyeluruh dengan turut melibatkan masyarakat Orang Asli (Norwaliza A.Wahab, Ramlee B. Mustapha & Abdul Razaq, 2016). Dengan ini, pelbagai cara untuk menambahbaik, menyelesaikan, serta memperbaiki masalah pendidikan Orang Asli, khususnya dalam kalangan kanak-kanak Orang Asli telah dilakukan melalui pelbagai organisasi kerajaan termasuklah Jabatan Hal Ehwal Orang Asli Malaysia dan Kementerian Pendidikan Malaysia (Siti Farhah & Saedah Siraj, 2015). Namun menurut Mohd Nazri (2019), menyatakan masih terdapat isu-isu utama yang menjadi penyebab kepada kekangan keberkesanan sistem pendidikan dalam kalangan masyarakat Orang Asli.

Antaranya adalah isu terdapat masyarakat Orang Asli yang masih tidak turut serta dalam sesi persekolahan (KPM, 2010; Mohd Nazri & Komalah, 2019) walaupun begitu, peratus kehadiran kanak-kanak Orang Asli ke sekolah kini telah menunjukkan peningkatan daripada 86.3% (2016) kepada 87.3% (JAKOA, 2016). Turut disokong dalam kajian Mohd Nazri, Muhammad Asyraf dan Isahak (2018), menyatakan sememangnya terdapat peningkatan dalam pendaftaran kanak-kanak Orang Asli pada tahun I persekolahan, sungguhpun begitu, isu kadar keciciran dalam kalangan kanak-kanak Orang Asli adalah masih pada tahap tinggi. Masalah keciciran pendidikan dalam kalangan kanak-kanak Orang Asli adalah disebabkan oleh faktor sosial, ekonomi dan yang paling ketara adalah budaya masyarakat Orang Asli. Selain itu, pedagogi konvensional dan kurikulum semasa mungkin tidak sesuai untuk murid-murid Orang Asli (Norliza Wahab & Ramlee Mustapha, 2015). Manakala menurut kajian Mohd Nazri dan Komalah (2018); Sharifah Md Nor et.al. (2011), pula mendapati bahawa kekurangan persekitaran pembelajaran yang kondusif kesan daripada kurangnya kemahiran dalam Bahasa Malaysia, masalah kemiskinan, batasan geografi, kurang sokongan serta kesedaran berkaitan pendidikan daripada ibu bapa yang buta huruf, lebih lagi mengenai pendidikan awak kanak-kanak yang menjadi punca terhadap masalah keciciran kanak-kanak Orang Asli ini dalam sistem pendidikan arus perdana. Perkara ini berlaku adalah disebabkan masyarakat Orang Asli beranggapan bahawa kurikulum yang sedia ada tidak relevan dengan persekitaran dan kehidupan mereka. Turut disokong dalam kajian Aminuddin, Haziah Sa'ari dan Sharifah Zarina (2019), mendapati bahawa keciciran kanak-kanak Orang Asli adalah berpunca daripada sikap masyarakat Orang Asli itu sendiri yang menolak kurikulum atau silibus yang diguna pakai di sekolah arus perdana.

Tambahan lagi isu-isu yang menyebabkan pendidikan anak-anak Orang Asli tidak melonjak naik, adalah berpunca juga daripada sikap masyarakat Orang Asli yang menolak pendidikan kebangsaan kerana beranggapan kurikulum tersedia tidak relevan dengan kehidupan mereka (Aminuddin, Haziah Sa'ari & Sharifah Zarina, 2019), ketidaksesuaian bentuk pedagogi dengan sosio budaya masyarakat Orang Asli (SUHAKAM, 2011), isi kandungan yang memberi penekanan lebih terhadap akademik sehingga meminggirkan keperluan kehidupan masyarakat Orang Asli (Rosnon & Talib, 2019) dan ketidaksesuaian kandungan pelajaran dengan keperluan murid Orang Asli (Sharifah Md Nor et.al., 2011). Tambah merumitkan, perancangan pengajaran dan pembelajaran yang diaplikasikan di dalam kelas tidak dapat mengikut kepelbagaian tahap sosiobudaya dan kognitif murid Orang Asli yang seterusnya memberi impak kepada pencapaian akademik yang rendah (Mohd Hasril Amimddin et .al. 2015). Kajian Norwaliza Wahab dan Ramlee Mustapha (2015), turut menyatakan bahawa guru perlu memainkan peranan dalam mempelbagaikan strategi dan kaedah pengajaran dan pembelajaran yang bersesuaian dengan konteks kehidupan masyarakat Orang Asli bagi menarik minat murid-murid Orang Asli untuk belajar. Pendekatan pembelajaran yang inovatif dan kreatif boleh memastikan penyampaian ilmu itu menjadi lebih efektif, menarik, dan menyeronokkan malahan dapat merangsang minat murid-murid Orang Asli untuk belajar (Bahiyah, et al., 2013). Sehubungan itu, bagi mendepani cabaran pendidikan arus perdana, pendekatan yang berbeza perlu diperimbangkan untuk menangani masalah berkaitan sistem pendidikan kanak-kanak Orang Asli.

Oleh demikian, kajian ini bertujuan untuk meneroka reka bentuk aktiviti pengajaran berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak Orang Asli berdasarkan konsensus pakar, dan seterusnya dapat menarik minat kanak-kanak Orang Asli ke sekolah dan belajar. Sumber alam semula jadi adalah merujuk kepada bahan bantu pengajaran dan pembelajaran yang berasaskan sumber alam semula jadi. Menurut kajian Lambin e tal., (2019), menyatakan Orang Asli memiliki kebijaksanaan dan kaya ilmu pengetahuan dalam menguruskan alam semula jadi, mereka mempelajari dan memerhati secara semula jadi tentang bagaimana untuk menguruskan sumber flora dan fauna. Maka, ilmu pengetahuan tersebut boleh diketengahkan dan dijadikan sumber utama dalam proses pengajaran dan pembelajaran murid Orang Asli di persekolahan arus perdana. Manakala aktiviti-aktiviti pengajaran yang bersesuaian merupakan medium penting bagi memastikan sesi pengajaran dan pembelajaran berasaskan sumber alam semula jadi yang diaplikasikan itu berkesan dan dapat mencapai objektif pengajaran. Ini secara tidak langsung dapat membantu kanak-kanak Orang Asli untuk terus meminati alam persekolahan dan mengekang mereka dari ketinggalan dan keciciran dalam bidang pendidikan.

METODOLOGI

Kajian ini menggunakan pendekatan Fuzzy Delphi untuk mendapatkan kesepakatan di antara panel pakar mengenai elemen-elemen dalam reka bentuk aktiviti pengajaran berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak orang asli.

Pendekatan Fuzzy Delphi

Pendekatan Fuzzy Delphi telah diperkenalkan oleh Kaufmann dan Gupta (1988) merupakan gabungan antara Teori Set Fuzzy dan Teknik Delphi. Kaedah Fuzzy Delphi merupakan satu kaedah analisis membuat keputusan yang menggabungkan Teori Fuzzy dalam Tradisional Delphi. Kaedah ini juga dikenali sebagai pendekatan consensus atau 'inner-opinion consensus' (thoughts, intuitions and feelings) daripada sekumpulan pakar yang dipilih atau Delphi Pemilihan oleh pakar. Menurut Adler dan Ziglio (1986) kaedah delphi merupakan satu proses berstruktur untuk menyaring dan mengumpul pengetahuan dari sekumpulan pakar melalui beberapa siri soal selidik diselangi dengan maklumbalas pendapat pakar yang terkawal. Kaedah Fuzzy delphi (FDM) merupakan pendekatan pengukuran yang lebih efektif di mana ia berupaya menyelesaikan masalah yang mempunyai ketidakpastian dan ketidakpastian bagi sesuatu isu yang di kaji.

Peserta kajian

Seramai 25 orang pakar telah dipilih secara *purposive* untuk menjadi panel pakar dalam kajian ini berdasarkan ketetapan pemilihan panel pakar fuzzy delphi antara 10-50 (Jones & Twiss, 1978) Setiap pakar yang dipilih mempunyai pengalaman lebih daripada 10 tahun dalam bidang pendidikan pendidikan awal kanak-kanak khususnya kanak-kanak Orang Asli serta masyarakat Orang Asli.

Instrumen Kajian

Instrumen Fuzzy Delphi dibentuk melalui proses utama iaitu temu bual dan sorotan kajian. Proses pertama melibatkan 5 orang panel pakar dalam bidang pendidikan, pendidikan awal kanak-kanak khususnya kanak-kanak Orang Asli, dan pembangunan kurikulum Orang Asli. Dapatan temu bual seterusnya dilakukan pemetaan tema dengan sorotan kajian bagi membangunkan soal selidik Fuzzy Delphi. Pemetaan ini dilaksanakan bagi mengumpul maklumat berkaitan aktiviti-aktiviti pengajaran yang bersesuaian berasaskan sumber alam semulajadi bagi kanak-kanak Orang Asli. Soal selidik Fuzzy terdiri daripada 2 komponen utama iaitu Demografi Pakar dan bentuk aktiviti-aktiviti pengajaran yang bersesuaian berasaskan sumber alam semulajadi bagi kanak-kanak Orang Asli.

Prosedur pengumpulan data

Pembentukan instrumen kajian untuk analisis fuzzy delphi menggunakan instrumen soal selidik yang telah dibangunkan oleh penyelidik dan menjalani proses kebolehpercayaan dan pengesahan item oleh panel pakar yang dilantik. Pembinaan item soal selidik telah dianalisis keesahan item mengikut konstruk dan indeks

Kesahan Kandungan (CVI) mengikut Item oleh 3 orang pakar. Instrumen kajian ini mempunyai nilai kesahan Cronbach Alpha 0.85.

Seterusnya, proses pengumpulan data kajian fuzzy delphi dimulakan dengan langkah-langkah seperti berikut:

1. Menentukan jumlah pakar yang terlibat iaitu antara 10-50 responden (Jones & Twiss, 1978). Kajian ini memilih untuk mendapatkan konsensus pakar seramai 25 orang.
2. Menentukan Linguistic Scale, berdasarkan kepada triangular fuzzy number. Dalam kajian, penyelidik telah memilih skala likert point 5.

5 poin skala linguistik			
Sangat setuju	0.60	0.80	1.00
Setuju	0.40	0.60	0.80
Tidak pasti	0.20	0.40	0.60
Tidak setuju	0.10	0.20	0.40
Sangat tidak setuju	0.00	0.10	0.20

3. Segala data dijadualkan untuk mendapatkan nilai purata (m_1, m_2, m_3) iaitu Nilai Minimum, Nilai Munasabah dan Nilai Maksimum.
4. Menentukan jarak antara nombor bagi menentukan nilai threshold dengan menggunakan rumus berikut:

$$d(\bar{m}, \bar{n}) = \sqrt{\frac{1}{3}[(m_1 - n_1)^2 + (m_2 - n_2)^2 + (m_3 - n_3)^2]}.$$

5. Menentukan kesepakatan kumpulan. Peratusan kumpulan mesti melebihi 75%.
6. Menentukan aggregate Fuzzy evaluation dengan cara menambah semua nombor fuzzy
7. Proses Defuzzification. Proses inibertujuan untuk menentukan kedudukan (ranking) bagi setiap pembolehubah/sub-pembolehubah menggunakan rumus:
 $A_{max} = 1/3 * (a_1 + a_m + a_2)$

DAPATAN KAJIAN

Setiap kajian mempunyai keperluan tertentu (Wei-Ming Wang & Chu-Chiao Chen, 2012). Maka, untuk kajian ini telah menetapkan pemilihan item yang hanya dalam lingkungan skala linguistik iaitu setuju dan sangat setuju dari skala likert point 5.

Berdasarkan jadual 1, analisis dapatan dilapor berdasarkan konsensus pakar bagi setiap item dalam reka bentuk aktiviti pengajaran berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak Orang Asli. Analisis data menunjukkan bahawa keseluruhan item bagi reka bentuk aktiviti pengajaran berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak Orang Asli adalah dipersetujui oleh kumpulan pakar berdasarkan syarat yang telah ditetapkan iaitu nilai Threshold Item (ditem) ≤ 0.2 dan kesepakatan kumpulan pakar $\geq 75\%$. Maklum balas kesepakatan pakar terhadap item yang sesuai dibangunkan sebagai reka bentuk aktiviti pengajaran berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak Orang Asli dilaporkan dalam jadual 1 mengikut nilai difuzzification dan ranking (Skor)

Jadual 1. *Kesepakatan pakar terhadap Reka Bentuk Aktiviti Pengajaran Berasaskan Sumber Alam Semula Jadi Bagi Kanak-kanak Orang Asli*

Bil	Item / Elemen	Nilai Threshold, d	Syarat Fuzzy Evaluation Process				Kesepakatan Pakar	Skor
			m1	m2	m3	Skor Fuzzy (A)		
1	Berpusatkan Guru	0.139	0.444	0.644	0.840	0.643	Terima	5
2	Berpusatkan Pelajar	0.167	0.556	0.756	0.912	0.741	Terima	4
3	Mencari maklumat hanya di Internet	0.163	0.404	0.604	0.800	0.603	Terima	6
4	Memberi maklum balas	0.124	0.612	0.812	0.956	0.793	Terima	1
5	Penglibatan perbincangan berkumpulan	0.137	0.604	0.804	0.948	0.785	Terima	3
6	Tugasan luar/amali	0.124	0.612	0.812	0.956	0.793	Terima	1

Berdasarkan jadual 1, dapatan kajian menunjukkan kesemua nilai threshold (dItem) bagi setiap item dalam reka bentuk aktiviti pengajaran berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak Orang Asli adalah sama atau kurang dengan nilai $d_{item} \leq 0.2$. Maka, kesemua item dalam instrumen ini mendapat kesahan dan diterima berdasarkan kesepakatan pakar.

Berdasarkan jadual 1 juga menunjukkan item komponen bagi aktiviti pengajaran dan pembelajaran tugas luar/amali dan memberi maklum balas berada di kedudukan pertama dalam senarai keutamaan pakar berdasarkan kesepakatan persetujuan dengan nilai *defuzzification* 0.793. Di kedudukan ketiga ialah aktiviti yang melibatkan perbincangan berkumpulan dengan nilai *defuzzification* 0.785. Di kedudukan keempat dengan nilai *defuzzification* 0.741 ialah aktiviti yang berpusatkan pelajar. Aktiviti yang berpusatkan guru di kedudukan kelima dengan nilai *defuzzification* 0.643. Manakala sub item yang paling rendah iaitu aktiviti mencari maklumat di internet berada di kedudukan paling rendah dalam tahap kesepakatan persetujuan pakar dengan nilai *defuzzification* 0.603. Kedudukan bagi setiap sub-item ditunjukkan di dalam jadual 1.

Dapatan analisis kajian ini secara keseluruhannya menunjukkan bahawa aktiviti yang melibatkan tugas luar/amali perlu diutamakan di dalam pemilihan reka bentuk aktiviti pengajaran berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak Orang Asli. Mahupun bergitu, secara keseluruhannya, kesemua item adalah diterima. Ini bermakna, beberapa item boleh diutamakan dan digunakan dalam reka bentuk aktiviti pengajaran yang bersesuaian berasaskan sumber alam semulajadi bagi kanak-kanak Orang Asli.

PERBINCANGAN DAN IMPLIKASI KAJIAN

Analisis dapatan kajian ini menjawab persoalan kajian “Apakah aktiviti-aktiviti pengajaran yang boleh dijalankan berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak Orang Asli yang utama berdasarkan konsensus pakar?”. Dapatan data kajian menunjukkan kumpulan pakar mencapai konsensus bahawa item yang utama boleh digunakan sebagai reka bentuk aktiviti pengajaran berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak Orang Asli adalah seperti berikut:

Melakukan tugas luar/amali

Kajian ini juga mendapati bahawa pakar mencapai kesepakatan aktiviti pengajaran dan pembelajaran yang sesuai perlu adalah dengan melakukan tugas luar/amali yang memberi pelajar peluang untuk berinteraksi secara terus dengan isi dan situasi pembelajaran. Kebanyakan murid belajar dengan berkesan melalui pengalaman penglibatan peribadi, aktiviti hands-on dan peluang untuk penemuan sendiri (Zol Azlan, 2000). Pembelajaran itu akan menjadi lebih bermakna apabila konsep disampaikan dalam konteks hubungan yang tidak asing kepada murid itu. Apabila kanak-kanak Orang Asli diberi peluang untuk melibatkan diri, melakukan tugas luar/amali dengan menggunakan sumber alam semulajadi yang berasaskan kreativiti Orang Asli itu sendiri, secara tidak langsung akan membantu mereka belajar dengan lebih berkesan. Berdasarkan pernyataan Zol Azlan (2000) kaedah amali boleh membantu pelajar untuk lebih memahami sesuatu perkara serta dapat membentuk sikap dan pemikiran kreatif pelajar tersebut mengalami serta melibatkan diri terus dalam sesuatu aktiviti pembelajaran tersebut. Aktiviti ini juga selaras dengan pendapat Cleary and Peacock (1998) yang menyatakan pendekatan holistik yang digunakan di dalam bilik darjah sebagai pengalaman pembelajaran bersepadu, kemahiran hands-on dan kajian luar (lawatan lapangan) boleh membawa pelajar Orang Asli untuk melihat perkara-perkara dari perspektif yang berbeza.

Memberi maklum balas

Selain itu, dengan memberi peluang untuk mereka memberi maklum balas ataupun berkongsi pendapat dan menyuarakan pandangan mereka mengenai sesuatu perkara juga boleh membantu kanak-kanak Orang Asli ini untuk lebih memahami sesuatu perkara dengan baik. Pembelajaran akan berjaya apabila berlakupembelajaran aktif oleh seseorang murid sepertimana yang diperkatakan dalam teori konstruktivisme (M. Puspanathan et al., 2017). Menurut kajian Norwaliza Wahab dan Ramlee Mustapha (2015), menyatakan murid-murid Orang Asli menghadapi kesukaran untuk memahami apa yang disampaikan ooleh guru kerana bahasa yang digunakan sukar untuk difahami murid Orang Asli. Masyarakat Orang Asli mempunyai bahasa suku kaum mereka sendiri. Malahan, selain pelajar, guru juga mengalami kesukaran untuk menjelaskan beberapa istilah kepada pelajar Orang Asli untuk membuat mereka memahami. Oleh yang demikian, dengan memberi peluang kepada mereka untuk turut dalam aktiviti dengan memberi maklum balas terhadap sesuatu perkara adalah dipersetujui pakar. Perkara ini turut dipersetujui oleh Garcia (2006) menyatakan sekiranya guru meninggalkan pelajar dalam keadaan tidak memahami sesuatu perkara yang diajar, ini boleh menyebabkan masalah yang besar di mana membuatkan pelajar berasa terencil, tidak berpuas hati dan kemungkinan tidak berjaya dalam pendidikan.

Penglibatan perbincangan berkumpulan

Pelaksanaan aktiviti secara berkumpulan di mana kanak-kanak saling membantu antara satu sama lain di dalam kumpulan adalah merupakan satu teknik pengajaran secara koperatif. Pengajaran berlaku apabila mereka bekerja secara berkumpulan, berkongsi idea, dan saling membantu untuk menyelesaikan masalah (Mohd Asnorhisham, 2017). Belajar dan bebrbincang bersama di dalam kumpulan didapati memberi kesan yang positif terhadap pencapaian dalam pembelajaran. Kanak-kanak Orang Asli juga lebih suka ditempatkan dalam persekitaran atau situasi yang serupa dengan budaya dan persekitaran rumah mereka (Norwaliza Wahab dan Ramlee Mustapha, 2015). Oleh sebab itu, jika mereka diberi peluang untuk belajar dan berbincang bersama-sama rakan mereka di dalam kelas, secara tidak langsung mereka lebih mudah memahami sesuatu perkara kerana situasinya seperti di luar kelas. Menurut Ghazali, Nik Mohd Rahim, Parilah, Wan Haslina dan Ahmed Thalal (2012), belajar bersama-sama rakan juga membentuk suasana pembelajaran secara kolaboratif dan kooperatif yang boleh meningkatkan motivasi pembelajaran intrinsik. Aktiviti ini juga mampu menarik dan meningkatkan kualiti pembelajaran serta keseronokan dalam kalangan kanak-kanak Orang Asli.

Berpusatkan pelajar

Aktiviti ini menggalakkan kanak-kanak untuk mengambil bahagian sepenuhnya serta terlibat secara aktif dalam proses pengajaran dan pembelajaran. Menurut Norwaliza Wahab dan Ramlee Mustapha (2015), turut menyatakan bahawa aktiviti ini dijalankan oleh kanak-kanak dengan bimbingan guru, malahan akan

membuatkan kanak-kanak berasa berminat untuk menyertai pelbagai aktiviti yang dijalankan di kelas. Tambahan juga, aktiviti ini dapat mewujudkan persekitaran yang kondusif serta pembelajaran secara kolaboratif di samping kanak-kanak akan lebih bersikap bertanggungjawab terhadap pelajaran (Mohd Razak & Masitah, 2016). Pembelajaran yang berkesan adalah berupa pembelajaran berpusatkan murid dan guru harus berperanan sebagai pemudah cara sahaja (M. Puspanathan et al., 2017). Menurut Mohd Razak dan Masitah (2016) turut juga menyatakan dalam kajiannya mendapati sistem pendidikan yang bergantung sepenuhnya kepada guru, papan hitam dan buku teks dirasakan kurang sesuai digunakan dalam sistem pendidikan moden kini. Kaedah penyampaian berbentuk satu hala dan tidak berpusatkan pelajar ini telah menghalang pelajar untuk mengembangkan prestasi pembelajaran masing-masing dengan cara, teknik serta gaya pembelajaran mereka tersendiri (Mohd Razak & Masitah, 2016).

Secara ringkasnya, aktiviti yang sesuai adalah penting dalam membantu kanak-kanak Orang Asli mendapatkan pengetahuan yang lebih tinggi serta secara tidak langsung mereka akan mendapat pembelajaran yang berkesan. Oleh itu, kerjasama semua pihak harus diwujudkan supaya pelaksanaan aktiviti-aktiviti pengajaran yang berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak Orang Asli ini lebih terjamin. Pihak kerajaan juga tidak boleh meletakkan seluruh beban kepada guru dalam menjayakan sesuatu dasar, tetapi harus turut membantu mereka seperti menyediakan bahan-bahan pengajaran, mengadakan kursus pementapan pedagogi, dan memberi peruntukan yang sesuai supaya guru dapat menyerlahkan kreativiti pengajaran mereka.

KESIMPULAN

Berdasarkan analisis dapatan kajian, jelas menunjukkan bahawa reka bentuk aktiviti pengajaran berasaskan sumber alam semula jadi bagi kanak-kanak Orang Asli yang sesuai dan utama diterapkan dalam pengurusan pengajaran dan pembelajaran kanak-kanak orang Asli adalah dengan mengaplikasikan aktiviti yang melibatkan aktiviti luar/amali, memberi maklum balas, penglibatan perbincangan berkumpulan dan aktiviti berpusatkan murid. Aktiviti pengajaran yang sesuai perlu digunakan bagi mencungkil potensi dan minat kanak-kanak serta memastikan aktiviti tersebut sesuai dengan tahap perkembangan serta konteks pembelajaran kanak-kanak Orang Asli akhirnya bermakna dan dapat mencapai objektif yang dirancang.

PENGHARGAAN

Ucapan terima kasih atas sokongan kewangan oleh Geran *Community Engagement*, Universiti Malaya - UMCares UMCARES001-2019O dan *Impact Oriented Interdisciplinary Research Grant* – IIRG010C-19SAH

RUJUKAN

- Adler M, Ziglio E. (1996). Gazing into oracle: The Delphi method and its application to social policy and public health. *Jessica Kingsley Publisher: London*
- Ainol Hamidah & Saemah Rahman (2018). Persepsi Murid Orang Asli Terhadap Kurikulum Dan Relevansi Dalam Kehidupan. *E-prosing Persidangan Antarabangsa Sains Sosial dan Kemanusiaan*. Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor
- Alia Nordin & Norwaliza Abdul Wahab (2021). Kertas Konsep Pembangunan Modul Sekolah Rimba Berasaskan Pengetahuan Peribumi Bagi Mengekalkan Kelestarian Masyarakat Orang Asli. *Association of Researcher of Skills and Vocational Training*, Malaysia. Asian Pendidikan. ISSN: 2735-2331
- Aminuddin Mohamed, Haziah Sa'ari, & Sharifah Zarina Syed Zakaria. (2019). Creativity and innovation as an indigenous pedagogy method. *Journal of Educational Research and Indigenous Studies*, 1(1).
- Arbaa, R., Jamil, H., & Abd Razak, N. 2010. Hubungan Guru-Pelajar dan Kaitannya dengan Komitmen Belajar Pelajar: Adakah Guru Berkualiti Menghasilkan Perbezaan Pembelajaran antara Jantina Pelajar, 35(2), 61–69.
- Arifin, M. S., & Harun, H. (2016). Keberkesanan Penerapan Elemen Sekolah Rimba Dalam Pembelajaran Dari Aspek Afektif, Kognitif Dan Psikomotor Di Sekolah Orang Asli. *Online Journal for TVET Practitioners*, 1(1). Fakulti Pendidikan Teknik dan Vokasional, Universiti Tun Hussein Onn Malaysia. Sianturi, M.,
- Azlinawati Abdullah, Sharifah Zarina Syed Zakaria & Muhammad Rizal Razman (2018). Pendidikan Alam Sekitar Melalui Pendidikan Aktiviti Luar Untuk Kanak-kanak Sekolah Rendah. *International Journal of the Malays World and Civilisation* 6 (Special Issues 1)
- Chiang, C. L., & Au Hurit, A. (2018). Impact of a place-based education curriculum on indigenous teacher and students. *International Journal of Instruction*, 11(1), 311-328
- Siti Farhah & Saedah Siraj (2015) Pembangunan Model Objektif Kurikulum Berasaskan Taman Buah-buahan dan Sayur-sayuran Berkhasiat Untuk Sekolah Rendah Orang Asli. *JuKu: Jurnal Kurikulum & Pengajaran Asia Pasifik*.
- Ghazali Yusri, Nik Mohd Rahimi, Parilah M. Shah, Wan Haslina W., & Ahmeh Thalal H. (2012) Penggunaan Strategi Belajar Bersama Rakan Dalam Kalangan Pelajar Kursus Bahasa Arab di Universiti Teknologi Mara (UiTM). *Asia Pacific Journal of Educators and Education*, Vol.27, 37-50.
- Kaufmann, A. and Gupta, M.M. (1988). Fuzzy Mathematical Models in Engineering and Management Science. *Elsevier Science Publishers*, North-Holland, Amsterdam, N.Y.
- Kementerian Pelajaran Malaysia, (2012 a). Laporan Awal Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013 hingga 2025, Putrajaya: Kementerian Pelajaran Malaysia.
- Kementerian Pelajaran Malaysia, (2012b). Pelan Strategik Interim Kementerian Pelajaran Malaysia 2011-2020, Putrajaya: Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan.
- Lambin, R., Wahab, N. A., Choo, G. S., Mustapha, R., Abdullah, R., & Sharif, R. M. (2019). Transmission and Documentation of Orang Asli Indigenous Knowledge in 'Green Technology' for Sustainable Development in Malaysia. *International Journal of Academic Research Business and Social Sciences*, 9(5), 195–213.
- M.Puspanathan M., Abiramy K., Ahmad Najmudin, Manimegalai K., Rosminah Hasan (2017) Kemudahan Pendidikan Murid-murid Orang Asli dan Hubungkaitnya dengan Motivasi Murid-murid di Sebuah Sekolah Kebangsaan Asli Selangor. Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Mohd Asnorhisham Adam (2017) Pendekatan Pengajaran Secara Berkumpulan Dalam Program Pemulihan Khas Bahasa Melayu. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu – JPBM*. ISSN:2180-4842
- Mohd Nazri Abdul Rahman & Komalah A/P Apu (2019). Kecerdasan Kanak-kanak Berasaskan Intelektulisme Orang Asli: Pendekatan Fuzzy Delphi. *Jurnal Kurikulum & Pengajaran Asia Pasifik*. E-ISSN: 2289-3008

- Mohd Nazri Abdul Rahman, Muhammad Asyraf Mansor & Isahak Harun (2018). Kreativiti Berasaskan Intelektulisme Orang Asli Sebagai Bahan Pembelajaran Prabaca Kanak-kanak Orang Asli: Tinjauan Awal. *Prosiding Seminar Kebangsaan Majlis Dekan Pendidikan Universiti Awam*. Eisbn 978-967-2231-03-5
- Mohd Hasril Amimddin, Noorazman Abd. Samad & Norasmah Othman. (2015). An Investigation Effects of Mastery Learning Strategy on Entrepreneurship Knowledge Acquisitio
- Mohd Razak Mohd Nordin, Masitah Ahmad. 2016. Penggunaan Teknik Permainan Bahasa Dan Main Peranan Dalam Kalangan Murid Orang Asli: *Satu Tinjauan Jurnal Penyelidikan Dedikasi Jilid 11*, 2016 Institut Pendidikan Guru Kampus Ipoh, Hulu Kinta, Perak, Malaysia
- Norwaliza Abdul Wahab & Ramlee Mustapha. (2015). Reflections on Pedagogical and Curriculum Implementation at Orang Asli Schools in Pahang. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 172, 442-448.
- Norwaliza Abdul Wahab, Ramlee B. Mustapha, & Abdul Razaq Ahamad (2016) The Roles of Administrators in Aboriginal Schools: A Case Study in a Malaysian State. *International Journal of Social Science and Humanity*, Vo. 6, No. 5
- Ramlah Jantan & Mahani Razali (2002). Psikologi pendidikan. Pendekatan kontemporori. Shah Alam: McGraw-Hill Education (M) Sdn. Bhd.
- Rosnon, M. R., & Talib, M. A. (2019). Indigenous education rights: the Malaysian case. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 9(10), 149–167
- Sharifah Mohd. Nor, Samsilah Roslan, Kamaruddin Abu Hassan, Mohamad Azhar Mat Ali & Jaimah Abdul Manaf (2011). Dropout Prevention Initiatives For 257 Malaysian Indigenous Orang Asli Children. *The International Journal On School Disaffection*. 42- 56
- Siti Farhah & Saedah Siraj, (2017). Pembangunan Model Objektif Kurikulum Berasaskan Taman Buah-buahan dan Sayur-sayuran berkhasiat Untuk Sekolah Rendah Orang Asli. *JuKu: Jurnal Kurikulum & Pengajaran Asia Pasifik*. ISSN 2289-3008